

Organizacja procesu dydaktycznego w oddziale przygotowawczym

Urszula Majcher-Legawiec

krok 1 **Zaczynamy od refleksji, która ułatwi nam działanie**

- Utworzenie oddziału przygotowawczego (OP) to odpowiedzialna decyzja. Przed podjęciem należy przeprowadzić diagnozę potrzeb uczniów i analizę zasobów/kompetencji kadry. Pomocne mogą się okazać poniższe pytania.
 - *Na ile diagnoza potrzeb uczniów, w tym ocena ich umiejętności językowych przemawia za skierowaniem danego ucznia do OP, a na ile do klasy ogólnodostępnej?*
 - *Czy opracowaliśmy kryteria kwalifikacji do OP i powołaliśmy komisję kwalifikacyjną?*
 - *W jaki sposób decyzja o konieczności utworzenia OP została zakomunikowana nauczycielom? W jaki sposób ustalono, kto będzie uczył w OP?*
 - *Czy w ramach organizacji OP przewidzieliśmy zatrudnienie asystenta międzykulturowego, który będzie wspierał uczniów i nauczycieli?*

krok 2 Działania wstępne dyrektora i osób koordynujących

- Zapoznaj się z zasadami tworzenia OP. OP umożliwia naukę w polskim systemie edukacji uczniom nieznającym języka polskiego lub znającym go w stopniu niewystarczającym do realizacji podstawy programowej. Zanim skierujesz ucznia do OP, przyjmij go do szkoły i zaklasyfikuj do odpowiedniej klasy zgodnie z obowiązującym prawem.
- Przeprowadź wstępną diagnozę i ustal, czy zachodzi potrzeba utworzenia OP. Nie każdy uczeń z doświadczeniem migracji/uchodźstwa automatycznie powinien zostać skierowany do takiego oddziału.
- Jeśli w Twojej szkole zachodzi potrzeba utworzenia OP, uzyskaj zgodę organu prowadzącego.
- Po uzyskaniu zgody powołaj zespół kwalifikujący uczniów do OP (dwóch nauczycieli, pedagog lub psycholog).
- Opracuj aneks do arkusza organizacyjnego. Uwzględnij zmiany wynikające z utworzenia w szkole OP.
- Opracuj tygodniowy plan nauczania dla OP z uwzględnieniem ramowego planu nauczania dla klasy, do której uczeń został zakwalifikowany.

Dlaczego to ważne?

Dobra organizacja pracy szkoły prowadzącej OP daje poczucie bezpieczeństwa uczniom i nauczycielom. Szczególnie ważna jest trafna diagnoza i kwalifikacja do OP oraz przygotowanie kadry pedagogicznej. Tygodniowy plan nauczania dla OP powinien pozwalać uczniom z oddziału na udział w niektórych lekcjach w macierzystej klasie.

krok 3 Działania wstępne nauczycieli i wychowawców

- Zadbaj o integrację uczniów przyjmujących i uczniów z doświadczeniem migracji.
- Zapewnij wszystkim widoczność ich języka i kultury, wzmacniaj, włączaj i zaplanuj współpracę.¹

¹ Por. Filary szkoły otwartej: <https://uczotwartosci.ceo.org.pl/tematy/edukacja-wlaczajaca/>

- Zapewnij uczniom nieznającym języka polskiego wsparcie w komunikacji – np. zadbaj o lekcje języka polskiego jako obcego, zorganizuj tutoring rówieśniczy, zainicjuj zatrudnienie asystenta międzykulturowego, opublikuj ważne informacje w języku tych osób, pokaż, jak działa dziennik elektroniczny itp.
- Zapewnij realizację wybranych zajęć z podstawy programowej w klasie, do której uczeń cudzoziemski został przyjęty przed skierowaniem do OP. Mogą to być np. lekcje języka obcego, informatyki czy wychowania fizycznego.

Dlaczego to ważne?

To, co zrobisz na początku, będzie mieć znaczący wpływ na poczucie bezpieczeństwa wszystkich uczniów. Codzienne kontakty dzieci i młodzieży w szkole mogą być źródłem satysfakcji, jeśli będą przebiegać w przyjaznej atmosferze. Jeśli nie czujesz się przygotowany do pracy w wielokulturowym i wielojęzycznym środowisku edukacyjnym, zainicjuj proces zatrudnienia asystenta międzykulturowego, który będzie wsparciem nie tylko dla uczniów, ale także dla Ciebie.

krok 4 Zadania wychowawcze

- Pamiętaj, że nie ma wiedzy oczywistej – opracuj (np. z polskimi uczniami) pakiet powitalny dla uczniów z doświadczeniem migracji w języku, który rozumieją.
- Zadbaj o edukację kulturową i widoczność kultury uczniów z OP.
- Pamiętaj, że w pracy wychowawczej ważny jest dobry kontakt z rodzicami – nawiąż go i systematycznie utrzymuj.
- Poszukaj w szkole lub poza nią specjalistów, którzy pomogą Ci w trudnych i kryzysowych sytuacjach, a równocześnie będą wspierać uczniów w ich języku.
- Pamiętaj, że szkoła ma obowiązek realizowania działań z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej wobec każdego ucznia, w tym także cudzoziemskiego.

Dlaczego to ważne?

W pracy wychowawczej ważne jest, aby być tzw. wiarygodnym dorosłym. Nikt nie oczekuje od Ciebie znajomości języków obcych, ale jako wychowawca musisz zarządzać procesem opiekuńczym i wychowawczym, a więc na przykład sięgać po wsparcie innych osób lub instytucji. Od początku powinieneś też czuć się odpowiedzialny za proces integracji w formule „pracujemy z grupą nad integracją”, a nie „integrujemy cudzoziemców”.

krok 5 Nauczanie

- Kluczem do sukcesu edukacyjnego jest znajomość języka. Dlatego zadбай o to, aby lekcje języka polskiego odbywały się już od pierwszego dnia w szkole.
- Na lekcji uczeń będzie miał kontakt z językiem edukacji szkolnej – dowiedz się, czym jest ten język. Sięgnij np. do publikacji znajdujących się na stronie **www.fundacjareja.eu** oraz do materiału CEO pt. Język komunikacji a język edukacji. *Specyfika uczenia języka edukacji.* (<https://biblioteka.ceo.org.pl/jezyk-komunikacji-a-jezyk-edukacji-oraz-specyfika-uczenia-jezyka-edukacji/>)
- Zapoznaj się z zasadami promowania uczniów w OP oraz przechodzenia do klas regularną diagnozę przyrostu wiedzy uczniów, reaguj na problemy i organizuj wsparcie w szkole (np. pomoc psychologiczno-pedagogiczną) oraz poza nią (np. wsparcie oferowane przez NGO).
- Przemyśl stosowane dotychczas zasady oceniania i wprowadź zmiany, które będą oddzielać ocenę umiejętności komunikacyjnych od oceny wiedzy z przedmiotu.

Dlaczego to ważne?

Zapewnienie uczniom sukcesu jest zadaniem nauczyciela. Zobowiązuje do tego między innymi zalecenie indywidualizacji w edukacji. Pamiętaj, że trudne początki nie oznaczają, że uczeń z doświadczeniem migracji nie osiągnie sukcesu, nie zda egzaminu ósmoklasisty lub matury. Możesz być wsparciem w tej drodze – przewodnikiem, mentorem, facylitatorem.

Tekst powstał w partnerstwie z Norwegian Refugee Council.

NORWEGIAN
REFUGEE COUNCIL